

5. Муравська Ю.В. Правова природа реорганізаційних договорів / Ю.В. Муравська // Актуальні проблеми держави і права, 2009. – Вип. 50. – С. 438-444.

6. Проект Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» № 4666 від 13.05.2016 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59093

7. Спасибо-Фатеева И.В. Проблемы реорганизации акционерных обществ / И. В. Спасибо-Фатеева // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1999. – № 5. – С. 6-11.

8. Щербакова Н.В. Правове регулювання злиття та приєднання господарських товариств: автореф. дис. ... канд. юрид. наук; 12.00.04. – господарське право, господарсько-процесуальне право / Н.В. Щербакова. – Д., 2006. – 21 с.

9. Юркевич Ю.М. Поняття та ознаки засновницького договору / Ю.М. Юркевич // Актуальні питання вдосконалення чинного законодавства України, 2014. – Вип. 34. – С. 202-212.

Петечел Надія Михайлівна

*аспірант кафедри цивільного права
навчально-наукового юридичного інституту
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»*

МІСЦЕ ДОГОВОРУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНИ

Місце будь-якого цивільно-правового договору визначається через систему загальновизнаних класифікацій.

Для класифікації договорів у доктрині цивільного права традиційно застосовуються два способи – дихотомії та направленості зобов'язання, яке породжується договором. Дихотомічний спосіб класифікації договорів передбачає можливість їх поділу за всіма тими підставами, за якими проводиться поділ на види правочинів у цілому і ґрунтується на виділенні певного дихотомічного (тобто поділ на два протилежні за значенням елементи) критерію поділу (оплатні-безоплатні, умовні-безумовні, підприємницькі-споживчі тощо).

Інший спосіб класифікації договорів використовує як свою підставу ознаку направленості зобов'язання, яка породжується договором [1, с. 322-323].

Проаналізуємо критерії класифікації договору медичного страхування.

1. За критерієм розподілу прав та обов'язків між сторонами виокремлюють односторонні, двосторонні та багатосторонні договори. Як відомо, двосторонній договір – це договір, в якому праву вимоги однієї сторони кореспондує відповідний обов'язок другої сторони і навпаки. Договір медичного страхування є **двостороннім договором**, оскільки сторони мають взаємні, визначені договором, права та обов'язки. Особливістю такого договору є те, що обов'язок однієї сторони виконати зобов'язання настає пізніше виконання зобов'язання іншою стороною. Тобто, на відміну від обов'язку страхувальника, обов'язок страховика щодо сплати страхової суми в часі настає пізніше або взагалі не настає. Ця особливість пов'язана з роллю страхового ризику.

2. Наступний критерій класифікації договору медичного страхування – це відплатність чи безвідплатність. За загальним правилом, договір про надання послуг може бути як оплатним, так і безоплатним [2]. **Відплатний характер** договору медичного страхування полягає у здійсненні плати за послугу, яка передбачена договором. Страхувальник сплачує страховий платіж (страховий внесок, страхову премію) страховику, а страховик в разі настання страхового випадку здійснює страхову виплату.

3. Неоднозначним є ставлення до визнання договору страхування загалом і договору медичного страхування зокрема, договором приєднання. Особливість договору приєднання полягає в тому, що його умови і зміст розробляє і формулює, як правило, сторона, що передає товар, виконує роботу, надає послуги і посідає монопольне або домінуюче становище на ринку. Споживач же може або укласти договір, погодившись із запропонованими умовами, або ухилитися від укладення договору [3, с. 119]. Договір медичного страхування не є договором приєднання, оскільки його укладення відбувається шляхом двосторонньої розробки договірних умов. Страховиком виробляються лише загальні умови, які містяться в Правилах страхування з кожного виду, а конкретні умови визначаються сторонами за взаємною згодою. Тобто, уточнюється

сума, строки, об'єкт страхування тощо і можуть не співпадати з Правилами страхування певною мірою.

4. Договір медичного страхування, без заперечень, є **реальним**. Реальність договору медичного страхування полягає у тому, що він вважається укладеним, тобто таким, що породив правові наслідки як юридичний факт, з моменту вчинення певної дії. Відповідно до ст. 983 Цивільного Кодексу України та ч.4 ст. 18 Закону України «Про страхування» договір страхування вважається укладеним з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачено договором страхування [2, 4]. Отже, як правило, правостановлюючим фактом, з настанням якого виникають цивільні правовідносини за договором медичного страхування, є внесення страхувальником першого страхового платежу.

5. За критерієм закріплення в законодавчому акті всі договори поділяються на поіменовані та непоіменовані. Динаміка та ускладнення відносин економічного обігу зумовлюють виникнення нових відносин, які потребують договірної регулювання, проте відповідні договірні конструкції Цивільним кодексом України та іншими актами цивільного законодавства не передбачені. Для забезпечення функціонування таких відносин у межах правового поля законодавець у ч. 1 ст. 6 Цивільного кодексу України закріпив положення про право сторін укладати договори, які не передбачені актами цивільного законодавства, але відповідають загальним засадам цивільного законодавства [5, с. 193].

Наукові підходи щодо розуміння договору як непоіменованого, побудовані переважно в межах концепції принципу свободи договору і зводяться зазвичай до відсутності закріплення та/або правового регулювання тої чи іншої договірної конструкції в актах цивільного законодавства.

У цивілістичній науці існує підхід за якого доцільним є виокремлення абсолютно непоіменованих договорів та відносно непоіменованих договорів. Абсолютно непоіменовані договори – це нові договірні конструкції, які не підпадають під жоден поіменований тип. Договір, який є непоіменованим видом поіменованого типу доцільно іменувати відносно непоіменованим [5, с. 215].

На основі вищенаведеного можна зробити висновок, що договір медичного страхування є **непоіменованим видом поіменованого типу** договорів про надання послуг, а саме, договорів страхування. З огляду на це, для регулювання відносин медичного страхування

повинні застосовуватися уніфіковані положення про зобов'язання та загальні положення про цивільно-правовий договір, а за спрямованістю – загальні положення про договір про надання послуг та договір страхування зокрема.

Як висновок, можна зазначити, що **договір медичного страхування** є двостороннім, відплатним та реальним договором, є непоіменованим видом поіменованого типу договорів про надання послуг, а саме, договорів страхування.

Список використаних джерел

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 896 с.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 18.02.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print> (дата звернення: 26.02.2018).

3. Бородовський С. О. Укладення, зміна та розірвання договору в цивільному праві: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 211 с.

4. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2017. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/print> (дата звернення: 26.02.2018).

5. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія / за заг. ред. проф. В. А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. 399 с.